

Statens Planteavlsvorsøg
Meddelelse nr. 1781
86. årgang
19. april 1984

Udgivet af Statens Planteavlsudvalg

Havebrugscetret, Institut for Frugt og Bær, 5792 Årslev

Æblesortsvurdering 1984

J. Grauslund, P. Molls Rasmussen, J. Vittrup Christensen og Poul Hansen

43 sorter har i årene 1977–83 været vurderet for deres egnethed til dyrkning under danske forhold. 7 sorter er fundet anbefalelsesværdige til erhvervsmæssig dyrkning: 'Aroma', 'Discovery', 'Elstar', 'Gloster', 'Jamba', 'Jonagold' og som prøvesort 'Honeygold'. 'Discovery' anbefales også til privathaver. 22 sorter er fundet uegnede til dyrkning, mens 14 sorter er under fortsat afprøvning.

Indledning

Institut for Frugt og Bær hjemtager løbende nye æblesorter til vurdering. Vurderingen omfatter navnlig følgende egenskaber: træets vækst, sundhed og hårdførhed, frugtudbytte og frugtstørrelse, samt frugtens kvalitet og holdbarhed. Viser en ny sort sådanne egenskaber, at den med fordel skønnes at kunne erstatte eller supplere sorter i dyrkning, kan den anbefales som prøvesort af sortsudvalgene for henholdsvis erhvervsdyrkning og privathaver. Begge udvalg udsender med jævne mellemrum lister over anbefalelsesværdige sorter.

Forsøgene

Sorterne er delt i 2 serier:

1. serie

20 sorter plantet som iagttagelsesplantning i årene 1975–76. Hver sort omfatter 15–80 træer.

2. serie

23 sorter, som er podet ind på eksisterende træer og kun bedømt på 2–5 træer pr. sort.

Der er hvert år foretaget bedømmelser af vækst, udbytte, frugtstørrelse samt frugtens udseende, holdbarhed og smagskvalitet.

Kort omtale af 7 anbefalelsesværdige sorter

Tabel 1 giver en oversigt over blomstringstid og plukketid samt en vurdering af udbytte og frugtstørrelse.

'Discovery': ('Worcester Pearmain' × ? 'Beauty of Bath'). England 1962. Et svagtvoksende og sundt træ med kompakt skudvækst og tendens til at få bare grenpartier. Sorten har i dette forsøg været ret frugtbar, navnlig i de første bæreår, og frugtstørrelsen tilfredsstillende. Træerne bar meget lidt frugt efter den strenge forårsfrost i 1981, og under middeludbytte efter vinterfrosen 1981-82. De regelmæssigt formede frugter, der har en rød-orange dækfarve på gul bund, vurderes højt både for udseende og smag. Holdbarheden er god for en tidlig sort. Ved længere tids lagring optræder møskangreb. Anbefales både til erhverv og haver.

'Jamba': ('Melba' × 'James Grieve'). Vesttyskland 1969. Et forholdsvis kraftigt voksende og hårdført træ med en bred og åben krone og meget store blade. I Tyskland anses 'Jamba' som meget følsom for kræft, gummived og sølvglans, men vi har kun set enkelte tilfælde af sølvglans. Frugtudbytte og frugtstørrelse er over middel og bæringsen regelmæssig. Frugtens røde dækfarve er ofte svagt udviklet, og overfladen er dækket af et

vokslag. Smagskvaliteten er udmærket, men de lidt sarte frugter er vanskelige at håndtere i handelsledet. Priksyge og møsk er almindeligt i frugter fra unge træer. Kraftig beskæring og høj kvælstofdosering må frarådes. 'Jamba' falder sæsonmæssigt sammen med 'Summerred', men er vanskeligere at markedsføre på grund af trykfølsomhed. 'Jamba' har en bedre kvalitet end 'James Grieve' og vil sandsynligvis være en god handelsvare til direkte salg. Anbefales som specialsort i erhvervet.

'Aroma': ('Ingrid Marie' × 'Filippa'). Balsgård, Sverige 1973. Har i tidligere forsøg vist sig at være en højtydende, men vekselbærende sort. Blomsterne på sporer blev stærkt beskadiget efter forårsfrosen 1981, men der udvikledes alligevel en del frugter fra blomster på årsskud. 'Aroma' viste god resistens mod skurv i skurvåret 1983, og den angribes heller ikke af meldug, men er følsom for *Gloeosporium*. Smag og udseende vurderes højt, og holdbarheden er god (4-5 måneder). Møskangreb kan dog forekomme. I den varme og tørre sommer 1983 blev lagringsevnen væsentlig dårligere. Flere iagttagelser tyder på, at 'Aroma' lykkes godt i relativt kølige somre. Største problem er dårlig farveudvikling samt vekselbæring. Igangværende forsøg har vist, at carbaryl er uegnet som udtyndingsmiddel. Med Pomoxon ved

Tabel 1. Blomstringstid og plukkedato samt en vurdering af udbytte og frugtstørrelse i 7 æblesorter. Gennemsnit af årene 1977-83. (1. serie).

Sort	Blomstrings- tid	Plukke- dato	Udbytte 1-9 ¹⁾	Frugtstørrelse 1-9 ²⁾
'Discovery'	middel	1/9	6	6
'Jamba'	middel	11/9	8	8
'Aroma'	sen	23/9	8	7
'Elstar'	sen	3/10	5	5
'Honeygold'	middel	(17/10)	7	6
'Jonagold'	sen	21/10	6	7
'Gloster'	middel	26/10	7	7

1) 1 meget svagtbærende
3 svagtbærende
5 middel
7 frugtbar
9 meget frugtbar

2) som 1 'Pigeon'
3 'Cox's Orange'
5 'Golden Delicious'
7 'Cortland'
9 'Mutsu'

afblomstring kan der opnås nogen udtynding og udjævning af bæringen. Anbefales som specialsort i erhvervet.

'*Elstar*': ('Golden Delicious' × 'Ingrid Marie'). Holland 1955. Middel til kraftigtvoksende træ med en tæt krone. Sorten har nogen resistens med forårsfrost. Skuddene afmodner sent om efteråret, og træet er derfor følsomt over for lave vintertemperaturer. 'Elstar' er også følsom for kræft. Udbyttet er middelstort med nogen tendens til vekselbæring, og frugtstørrelsen er lidt under middel. Frugtudtynding er derfor ofte nødvendig. Frugten er rund, regelmæssig og med en klar rød dækfarve på en gul bund. Svær at plukke. Smagskvaliteten er på højde med 'Cox's Orange' og tydeligt bedre end denne i januar-februar. På grund af sin gode kvalitet og holdbarhed anbefales sorten som specialsort i erhvervet. Kræver omhyggelig pasning for at opnå regelmæssigt udbytte af velfarvet frugt.

'*Honeygold*': ('Golden Delicious' × 'Haralson'). USA 1969. Et svagt voksende, sundt og frugtbart træ, der er modstandsdygtigt over for vinterfrost. Blomsterne er følsomme over for forårsfrost. Frugterne minder meget om modersorten 'Golden Delicious', men er mere kantede og tykskrællede og har fremtrædende korkporer. Smagen er sødlig, men frisk i oktober-november. I december går kvaliteten stærkt tilbage. Kan plukkes fra midten af september og 1 måned frem uden risiko for nedfald. 'Honeygold' anbefales som prøvesort i erhvervet og vil formentlig også egne sig til haver. Den er ikke nogen erstatning for 'Golden Delicious' i vintermånederne, men kan være et udmærket alternativ til hjemlige og importerede efterårsæbler.

'*Jonagold*': ('Golden Delicious' × 'Jonathan'). USA 1968. Triploid. Væksten er i begyndelsen ret kraftig, men den tidligt indtrædende bæring bremser væksten og giver et bredt træ. Udbyttet er stort og regelmæssigt, og frugtstørrelsen til-

fredsstillende. 'Jonagold' er meget følsom for både vinter- og forårsfrost. De regelmæssigt formede frugter har en rød-orange dækfarve, men frugter, som sidder i skygge, mangler som regel helt dækfarve. Ved smagsbedømmelsen vurderes sorten højt i januar-april. Siden 1982 anbefales den som hovedsort i erhvervet på grund af det gode udbytte, kvaliteten og den lange holdbarhed. Foruden frosthølsomheden må som væsentlige ulemper nævnes utilstrækkelig farveudvikling og undertiden en vokset frugtoverflade ved modenhed.

'*Gloster*': ('Glockenapfel' × 'Richard Delicious'). Jork, Vesttyskland 1969. Væksten er meget opret og kraftig i de første år. På grundstamme M 9 er væksten senere kun middelkraftig. 'Gloster' er ikke så følsom for frost som foregående sort. Den har været regelmæssigt bærende, højtstående og storfrugtet. Frugterne modner meget sent under vore forhold, men er lette at plukke og ikke særligt følsomme for tryk. Den mørkerøde dækfarve er homogen og dækker næsten hele frugten. Ved plukning findes ofte angreb af glassethed, men dette forsvinder næsten helt under lagring. Smagskvaliteten har været over middel i januar-februar, men bliver sikkert bedst efter varme somre. Anbefales som hovedsort i erhvervet på grund af sin gode størrelse, farve og holdbarhed. Ulemper ved sorten er, at den i nogle år ikke opnår tilstrækkelig god smagskvalitet, og forekomst af sortfarvede svampebelægninger i kernehuset.

I tabel 2 er givet en kort karakteristisk af 14 sorter, der er under fortsat observation.

Følgende 22 sorter har vist utilstrækkelig kvalitet og observeres ikke mere: 'Alkmene', 'Balder', 'Early McIntosh', 'Golden Aros', 'Haldrup', 'Ivette', 'Julyred', 'Karmijn de Sonnaville', 'Lirouw Delicious', 'Melrose', 'Odin', 'Priols Delicious', 'Puritan', 'Red Baron', 'Regent', 'Septer', 'Spencer', 'Spigold', 'Sweet Sixteen' samt 3 nummersorter fra New York og Minnesota.

Tabel 2. Foreløbige erfaringer med 14 æblesorter, der er under fortsat observation (2. serie).

Sort	Plukkedato	Væsentlige egenskaber
'Sylvia'	14/8	Endnu ikke særlig frugtbar, men kvalitet og fasthed god for en så tidlig sort. Frugt minder i form om 'Guldborg'.
'Vista Bella'	16/8	Et ret kraftigtvoksende træ, middel frugtbar, god frugtstørrelse. Skal udtyndes. Røde frugter, god spisekvalitet. Prøvesort.
'Jerseymac'	26/8	Ligner foregående. Jævn og rigtbærende, kræver udtynding. Undertiden dårligt løv. God farve, smag og bedre holdbarhed end foregående.
'Viking'	27/8	Et ret svagt voksende træ med ret store, røde frugter. God kvalitet, men ret kort holdbarhed. Oprindelig udvalgt pga. særlig veludviklet dækfarve. Prøvesort.
'Carroll'	28/8	Et svagt voksende træ, god frugtstørrelse og god smagskvalitet.
'Early Golden'	10/9	Storfrugtet 'Golden Delicious'-lignende æble, groft i kødet, saftigt og med en syrlig smag. Kraftigt voksende.
'Purpurella'	18/9	Et kraftigt voksende og rigtbærende træ med smukt røde frugter. God kvalitet og holdbarhed (til jul). Kasseret til erhverv pga. trykfølsomhed. Bør prøves som havesort.
'Jonamac'	4/10	Ligner i mangt og meget 'McIntosh', men frugten er mere regelmæssigt formet.
'Suntan'	12/10	Et 'Cox's Orange'-lignende æble, men mere storfrugtet og med længere holdbarhed. Oftest stort angreb af skrub. Triploid.
'Sinta'	13/10	Et 'Golden Delicious'-lignende æble med god smagskvalitet i efterårs-månederne. Bør nok plukkes 3-4 uger tidligere end angivet. Frostfølsom.
'Summerland'	17/10	Velfarvet, rødt vinteræble med god smagskvalitet. Udbytte og frugtstørrelse ikke altid tilfredsstillende.
'Splendour'	18/10	Et svagt voksende træ med velfarvede, faste og saftige frugter med holdbarhed til april-maj.
'Kent'	19/10	Et storfrugtet og holdbart æble. Smagen minder om 'Cox's Orange'.
'Spijon'	21/10	Kraftigt voksende. Velfarvede, mørkerøde frugter. Holdbar til april. Utilfredsstillende smagskvalitet. Måske anvendeligt som industriæble.

Eftertryk tilladt med kildeangivelse.

Abonnement på meddelelser fra Statens Planteavlsvforsøg kan bestilles ved indsendelse af abonnementsbeløbet til bladets ekspedition, Statens Planteavlsvkontor, Kongevejen 83, 2800 Lyngby, postgiro 200 2299, tlf. (02) 85 50 57. Abonnementsprisen er for 1984 90,00 kr. årligt excl. moms. Adresseændring bedes meddelt bladets ekspedition.

ISSN 0105-6514

Trykt i 7.000 eksemplarer.